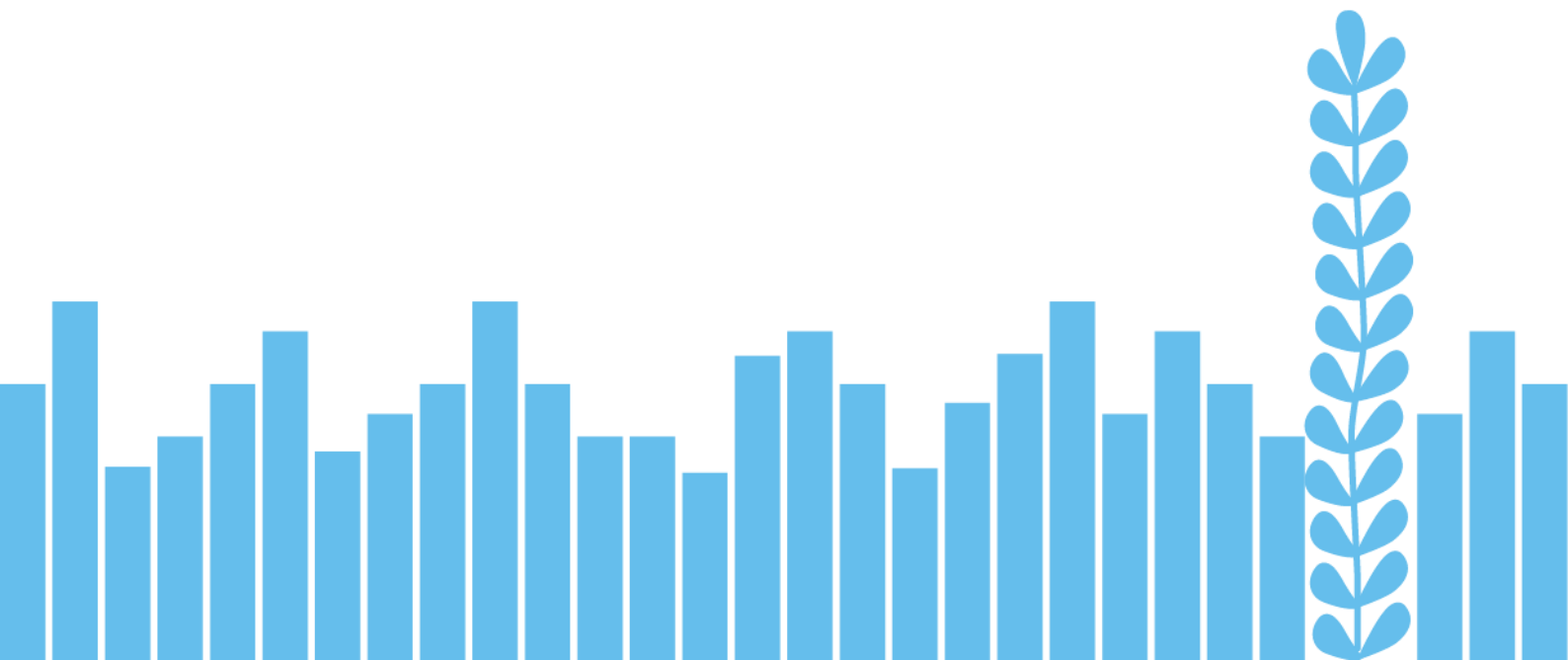

Investeringsstöd till jordbruk för ökad konkurrenskraft

Uppgifterna gäller stöd inom
landsbygdsprogrammet baserad på uppgifter
fram till och med den 31 oktober 2018

Uppföljningen är gjord av Lena Callisen, Petri Hiljanen och
Ingrid Nilsson

Varför görs denna uppföljning?

Denna rapport är en del av uppföljningen av landsbygdsprogrammet, havs- och fiskeriprogrammet samt regional- och socialfondsprogrammet för lokalt ledd utveckling under programperioden 2014–2020.

Landsbygdsanalysenheten vid Jordbruksverket ansvarar för att de svenska EU-programmen där Jordbruksverket är förvaltande myndighet följs upp. Uppföljningarna har till syfte att sprida kunskap om utfall och resultat och bidra till att stöden och programgenomförandet blir enklare och effektivare.

Innehåll

Sammanfattning.....	4
Rekommendationer	4
Om investeringsstöd till jordbruk för ökad konkurrenskraft	5
Måluppfyllelse	6
1 538 miljoner kronor har beviljats inom investeringsstödet	9
5 731 miljoner kronor investeras totalt	10
Mest stöd till nötkötts- och mjölkproduktion	12
Investeringar i ekologisk produktion?	13
Få kvinnor får stöd	15
Unga får stöd	16
Stöden leder till ökad lönsamhet men alla företag behöver dem inte.....	17
Behov av stöd	17
301 nya jobb på landsbygden	18
Investeringarna ger ökad djurvälstånd	18
Är investeringarna innovativa?	19
Övriga resultat	19
Referenser	19
Bilaga Kartor	20

Sammanfattning

- Totalt har 65 procent av budgeten beviljats. 38 procent av budgeten har betalats ut. Det varierar mycket mellan myndigheterna. Nötkötts- och mjölkproduktionen har tillsammans fått 75 procent av pengarna.
- 92 procent av företagen säger att stöden leder till ökad lönsamhet. Cirka 20 procent anger att de kunnat genomföra investeringen utan stöd.
- 301 nya jobb har skapats genom investeringarna enligt företagens bedömningar.
- Enskilda firmor ägda av kvinnor får 6 procent av pengarna. Enskilda firmor ägda av män får 73 procent och övriga organisationsformer får 21 procent.
- Målen för antal investeringar och total investering kommer inte att nås enligt nuvarande prognos.

Rekommendationer

En relativt stor andel av företagen säger att de kunnat genomföra investeringen utan stöd. Vi bör analysera varför myndigheterna ger bifall till dessa.

Investeringsstöd till jordbruk ges sällan till kvinnliga företagare. Om detta är ett problem så bör vi utreda orsaker och ta fram förslag för en mer effektiv jämställdhetsintegrering.

Målet total investering är inte relevant eftersom vi har använt en annan definition än den EU-kommissionen använder.

Om investeringsstöd till jordbruk för ökad konkurrenskraft

Syftet med stödet är verka för en ökad konkurrenskraft och lönsamhet hos jordbruks-, rennäring- och trädgårdsföretag. Jordbruks-, trädgårds- och rennäringföretagens investeringar bidrar till att stärka företagens konkurrenskraft och lönsamhet genom exempelvis rationella byggnader med god djuromsorg, effektiv och energisnål utrustning eller innovativa metoder.

Syftet med stödet är att förbättra av jordbruks-, trädgårds- och rennäringföretagens generella kapacitet och hållbarhet samt för att påskynda företagens möjligheter att anpassa sig till nya förutsättningar på marknaden. Stödet kan bidra till positiva miljöeffekter genom begränsad klimatpåverkan och minskad övergödning. Stöd kan endast beviljas till vissa typer av investeringar. Vem som beviljas stöd avgörs av de prioriteringar och urvalskriterier som anges i stödmyndighetens handlingsplan.

Den som har ett jordbruks-, trädgårds- eller rennäringföretag kan söka stödet.

I de flesta fall kan man få stöd för högst 40 procent av utgifterna som ger rätt till stöd. Om verksamheten finns inom glesbygd i norra Sverige och bidrar till att hålla markerna öppna kan länsstyrelsen i vissa fall besluta om upp till 50 procent i stöd. Det gäller dock inte renskötsföretag.

De budgeterade utgifterna måste vara 100 000 kronor eller mer för att man ska kunna få stöd. Undantagen är renvaktarstugor och energiskog där budgeten för investeringen måste vara minst 50 000 kronor.

Länsstyrelsen eller Sametinget bestämmer det maximala beloppet på stödet utifrån regionala förutsättningar och prioriteringar. De har angett vilka maximala belopp de kan ha i sina handlingsplaner. Myndigheternas stödnivåer och högsta ersättningsnivåer (stödtak) enligt beslut för 2018 finns i tabell 1. Det kan ha varit andra nivåer under tidigare år.

Tabell 1 Stödnivåer och stödtak 2018 per myndighet

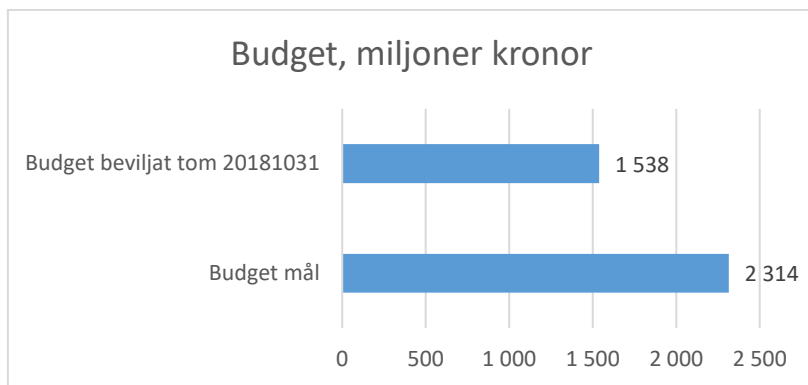
Myndighet	Stödnivå högsta procent	Stödtak, kronor
Stockholm	40	1 600 000
Uppsala	40	1 200 000
Södermanland	40	1 200 000
Östergötland	40	1 000 000
Jönköping	40	1 000 000
Kronoberg	40	1 000 000
Kalmar	40	1 200 000
Gotland	40	1 000 000
Blekinge	40	1 200 000
Skåne	40	1 200 000
Halland	40	1 200 000
Västra Götaland	40	1 200 000
Värmland	50	3 000 000
Örebro	40	1 000 000
Västmanland	40	1 200 000
Dalarna	40	3 000 000
Gävleborg	40	2 400 000
Västernorrland	40	3 000 000
Jämtland	50	7 000 000
Västerbotten	50	3 000 000
Norrbottn	50	4 000 000
Sametinget	40	1 000 000

Måluppfyllelse

Det finns tre mål för investeringsstöd till jordbruk:

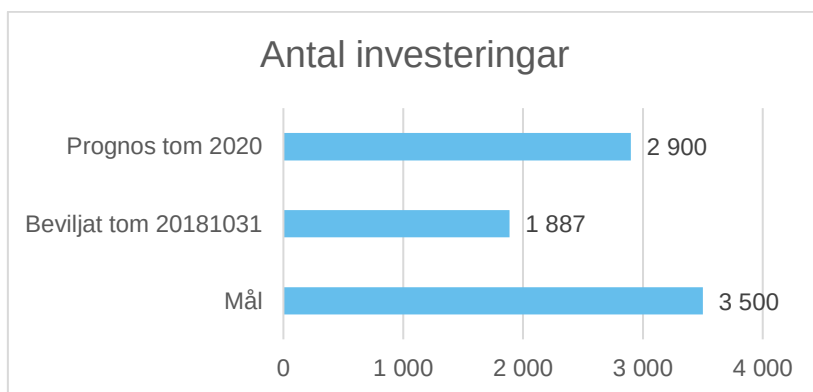
- budgeten som är 2 314 miljoner kronor ska utnyttjas
- 3 500 investeringar ska göras
- total investering ska bli 9 846 miljoner kronor

I figur 1–3 visas måluppfyllelse per den 31 oktober 2018 och prognos för hela programperioden.

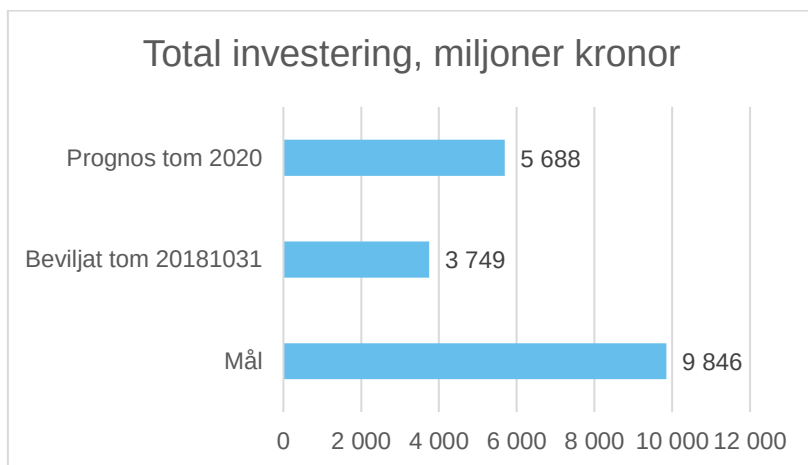
Figur 1 Budget, miljoner kronor. Beviljat tom 20181031 och mål

Hittills har 1 538 miljoner kronor av budgeten beviljats. Se mer om hur det ser ut för respektive myndighet i tabell 2.

Figur 2 Antal investeringar. Prognos, beviljat tom 20181031 och mål

Målet är att 3 500 investeringar ska göras. Hittills har 1 887 investeringar beviljats vilket är 54 procent av målet. Om myndigheterna fortsätter att bevilja stöd med samma genomsnittsbelopp som hittills så kommer inte budgeten räcka till 3 500 investeringar. Prognosen är i så fall att det blir cirka 2 900 investeringar, vilket är 83 procent av målet. Det genomsnittliga stödet är nu drygt 150 000 kronor högre än vad som antogs när målet beräknades. Orsaker till detta kan vara generellt högre utgifter per investering och att myndigheterna har satt högre stödtak och prioriterar större investeringar i denna programperiod.

Figur 3 Total investering. Prognos, beviljat tom 20181031 och mål

Målet för total investering är 9 846 miljoner kronor. Hittills så finns det beviljade ärenden med en total investering på 3 749 miljoner kronor, vilket motsvarar en måluppfyllelse med 38 procent. Målet per ärende är satt till 2,8 miljoner kronor och för hittills beviljade ärenden så ligger den genomsnittliga investeringen på knappt 2 miljoner kronor. Om myndigheterna fortsätter att bevilja stöd på samma sätt som hittills så är prognosen att det blir knappt 5 688 miljoner kronor i total investering, vilket är 58 procent av målet. Huvudsaklig förklaring är att beräkningen av hur total investering ska räknas fram skiljer sig åt från hur målvärdet togs fram och hur Sverige rapporterar den till kommissionen nu. I dag så redovisas total investering efter att alla avdrag samt takbeloppsavdrag är gjorda, men när vi beräknade målet ingick inte takbeloppsavdraget. I tabell 4 finns total investering per myndighet.

1 538 miljoner kronor har beviljats inom investeringsstödet

Totalt har ca 1 538 miljoner kronor beviljats inom investeringsstödet. Detta motsvarar 65 procent av budgeten. 875 miljoner kronor av dessa har betalats ut, vilket motsvarar 38 procent av budgeten. Det varierar mycket mellan myndigheterna. Dalarnas län har högst budgetutnyttjande med 97 procent medan Skåne län har lägst med 36 procent.

Tabell 2 Fördelad budget, beviljade och utbetalda belopp inom investeringsstöd till jordbruk för ökad konkurrenskraft

Myndighet	Fördelad budget, kronor	Beviljat stöd, kronor	Budgetutnyttjande justerat med återflöde, procent	Utbetalt stöd, kronor	Utbetalt stöd av budget, procent
Stockholms län	47 739 073	35 301 231	72	24 645 291	52
Uppsala län	66 147 349	49 401 719	73	27 998 289	42
Södermanlands län	64 874 594	42 690 840	64	23 203 345	36
Östergötlands län	119 584 733	70 682 765	58	43 692 330	37
Örebro län	62 798 834	51 765 606	81	28 429 805	45
Västmanlands län	43 722 666	24 242 095	55	12 932 168	30
Jönköpings län	135 341 397	68 833 152	50	49 284 052	36
Kronobergs län	78 793 449	50 761 477	64	38 829 311	49
Kalmar län	145 844 570	111 689 428	74	77 267 824	53
Gotlands län	65 051 337	43 801 502	65	29 268 876	45
Blekinge län	43 263 973	42 037 374	95	22 865 252	53
Skåne län	252 629 682	93 219 067	36	56 375 161	22
Hallands län	118 001 284	73 578 515	61	46 286 626	39
Västra Götalands län	407 290 299	282 465 712	67	156 618 106	38
Värmlands län	100 493 579	75 506 347	74	48 638 643	48
Dalarnas län	67 492 351	66 548 494	97	28 508 280	42
Gävleborgs län	80 526 449	77 150 764	94	34 195 633	42
Västernorrlands län	103 565 506	61 335 216	59	28 483 306	28
Jämtlands län	110 722 621	89 526 752	80	41 285 824	37
Västerbottens län	124 345 605	74 093 131	59	32 661 625	26
Norrbottnens län	70 945 909	50 962 379	71	22 525 352	32
Summa länsstyrelserna	2 309 175 260	1 535 593 566		873 995 099	
Sametinget	4 948 030	2 706 269	54	946 725	19
Summa	2 314 123 90	1 538 299 835	65	874 941 824	38

Totalt har 4 425 ärenden kommit till myndigheterna. I tabell 3 visas ärenden per myndighet. Av dessa har 1 887 beviljats och 717 avslagits. Ett avslag kan bero på att ärendet inte nått upp till minimipoängen i myndighetens handlingsplan. En avskrivning eller hävning kan vara att sökande har sökt stöd i fel åtgärd eller att sökande tar tillbaka

sin ansökan. En avvisning kan vara att ansökan inte är komplett efter myndighetens påminnelse. Handläggning pågår i 1 226 ärenden. Ett genomsnittligt stöd är 815 209 kronor. Bland länsstyrelserna har Gävleborgs län högst genomsnitt på 1 086 630 kronor. Lägst är Uppsala län med 548 908 kronor. Sametinget har endast 96 652 kronor i genomsnittligt stöd.

Tabell 3 Ärenden fördelat på beslutstyp och myndighet. Genomsnittligt beviljade belopp per myndighet

Myndighet	Bifall, antal	Avslag, antal	Avskrivning, avvisning, hävning, antal	Handläggning pågår, antal	Totalt inkomna ärenden, antal	Genomsnittligt beviljat belopp, kronor
Stockholms län	45	19	23	23	110	784 472
Uppsala län	90	7	25	49	171	548 908
Södermanlands län	59	19	12	27	117	723 574
Östergötlands län	128	47	28	70	273	552 209
Örebro län	65	36	1	23	125	796 394
Västmanlands län	30	36	7	25	98	808 070
Jönköpings län	85	14	28	194	321	809 802
Kronobergs län	61	41	6	13	121	832 155
Kalmar län	130	25	26	48	229	859 149
Gotlands län	68	19	18	4	109	644 140
Blekinge län	62	5	27	7	101	678 022
Skåne län	108	142	134	214	598	863 140
Hallands län	96	14	31	113	254	766 443
Västra Götalands län	338	176	102	184	800	835 697
Värmlands län	74	73	37	93	277	1 020 356
Dalarnas län	67	1	13	27	108	993 261
Gävleborgs län	71	8	18	43	140	1 086 630
Västernorrlands län	64	10	14	22	110	958 363
Jämtlands län	90	15	10	18	133	994 742
Västerbottens län	79	6	16	15	116	937 888
Norrbottnens län	49	4	7	11	71	1 040 049
Summa länsstyrelserna	1 859	717	583	1 223	4 382	826 032
Sametinget	28	7	5	9	43	96 652
Summa	1 887	724	588	1 226	4 425	815 209

5 731 miljoner kronor investeras totalt

De investeringar som görs av företagen finansieras endast delvis av stöd. Total investering i tabell 4 är de stödberättigade utgifter upp till stödtaket som räknas fram utifrån vad de sökande angett i ansökan. Andelen beviljat stöd av total investering är totalt sett 41 procent. Generell stödnivå är 40 procent men det finns möjlighet att höja till maximalt 50 procent om verksamheten finns inom glesbygd i norra Sverige och bidrar till att hålla markerna öppna. Det är högre andel i Västmanlands,

Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, de ligger mellan 41 och 49 procent. Se stödnivåer och stödtak i tabell 1.

De sökande får denna fråga i ansökan:

Vad är den totala anskaffningsutgiften för den investering du söker stöd för? Ta med alla utgifter för investeringen, oavsett om de kan ge rätt till stöd eller inte. Räkna även med värdet av eget arbete.

Totala utgifter i tabell 4 är de belopp de sökande angett som svar. Det totala beloppet är 5 731 miljoner kronor vilket kan ge en indikation på hur stora dessa investeringar är oavsett stödregler. Andelen beviljat stöd av de totala utgifterna är totalt sett 27 procent. Högst andel har Jämtlands län med 46 procent och lägst har Kalmar län med 18 procent. Detta beror dels på att en del av utgifterna inte är stödberättigade och dels på att myndigheterna har bestämt olika stödtak och stödnivåer.

Tabell 4 Totalt beviljat stöd, total investering och totala utgifter fördelat per myndighet

Myndighet	Totalt beviljat stöd, kronor	Total investering, kronor	Andel beviljat stöd av total investering, procent	Totala utgifter, kronor	Andel beviljat stöd av totala utgifter, procent
Stockholms län	35 301 231	88 246 907	40	140 262 382	25
Uppsala län	49 401 719	123 504 297	40	174 610 056	28
Södermanlands län	42 690 840	106 726 911	40	138 848 628	31
Östergötlands län	70 682 765	176 706 919	40	334 372 944	21
Örebro län	51 765 606	129 413 897	40	192 327 230	27
Västmanlands län	24 242 095	59 719 237	41	94 903 882	26
Jönköpings län	68 833 152	172 082 883	40	282 404 289	24
Kronobergs län	50 761 477	126 903 693	40	194 944 107	26
Kalmar län	111 689 428	279 223 570	40	604 151 775	18
Gotlands län	43 801 502	109 503 703	40	235 116 798	19
Blekinge län	42 037 374	105 093 438	40	132 995 555	32
Skåne län	93 219 067	233 047 667	40	370 379 206	25
Hallands län	73 578 515	183 946 299	40	260 663 790	28
Västra Götalands län	282 465 712	706 131 539	40	1 226 485 249	23
Värmlands län	75 506 347	188 552 721	40	249 915 627	30
Dalarnas län	66 548 494	166 371 173	40	181 160 720	37
Gävleborgs län	77 150 764	192 876 779	40	221 882 293	35
Västernorrlands län	61 335 216	124 199 207	49	144 009 661	43
Jämtlands län	89 526 752	182 238 950	49	196 741 705	46
Västerbottens län	74 093 131	179 153 170	41	192 607 590	38
Norrbottens län	50 962 379	108 589 624	47	153 257 864	33
Summa länsstyrelserna	1 535 593 566	3 742 232 584		5 722 041 351	27
Sametinget	2 706 269	6 765 680	40	8 872 442	31
Summa	1 538 299 835	3 748 998 264	41	5 730 913 793	27

Mest stöd till nötkötts- och mjölkproduktion

De investeringar som hittills har beviljats görs framförallt inom nötkötts- och mjölkproduktionen. Dessa båda kategorier har tillsammans fått 75 procent av pengarna. I kategorin Övrig djurproduktion ingår får, hjort, biodling, mink och övriga djur. Totalt sett har animalieproduktionen fått 89 procent av pengarna hittills. Genomsnittligt stödbelopp varierar ganska mycket mellan kategorierna. Det är högst inom gris- och fjäderfäproduktion där det ligger på drygt en miljon kronor och lägst inom rennäringen där det är knappt hundra tusen kronor. I bilagan finns kartor som visar var i landet de olika kategorierna finns.

Tabell 5 Beviljade ärenden och stöd indelade per verksamhet och kategori

Verksamhet/kategori	Ärenden med bifall	Totalt beviljat stöd, kronor	Totalt beviljat stöd, procent	Genomsnittligt beviljat stöd, kronor
Jordbruksverksamhet	1 772	1 486 690 715	97	838 990
Nötköttsproduktion	733	609 367 169	40	831 333
Mjölkproduktion	541	538 118 160	35	994 673
Växtodling	223	117 624 736	8	527 465
Fjäderfäproduktion	88	90 374 401	6	1 026 982
Grisproduktion	81	86 825 244	6	1 071 917
Övrig djurproduktion	106	44 381 005	3	418 689
Trädgårdsverksamhet	87	48 902 851	3	562 102
Växthusodling	30	22 525 886	1	750 863
Frukt och bär	39	16 193 088	1	415 207
Frilandsodling	11	7 342 762	0	667 524
Plantskolor	2	2 000 000	0	1 000 000
Blandad trädgårdsodling	4	545 225	0	136 306
Vinodling	1	295 890	0	295 890
Rennäringsverksamhet	28	2 706 269	0	96 652
Summa	1 887	1 538 299 835		815 209

Många investeringar i djurstall

Investeringarna handlar till största delen om djurstall vilket är en naturlig följd av att stöden ges mest till animalieproduktionen. 55 procent av totalt beviljat stöd investeras i nya stall och 26 procent i om- och tillbyggnad av djurstall. Dessutom görs enskilda investeringar i foderhantering och mjölkningssystem. Även investeringar i torkning och lagring av skörd och fast inredning, utrustning och maskiner hör delvis till animalieproduktionen. Investeringar i stängsel handlar dels om att hägna in hjort och ren och dels om att skydda frukt- och bärodlingar. Rennäringen investerar främst i byggnader som renvaktarstugor, förråd och lager

Tabell 6 Beviljade ärenden och stöd indelade per verksamhet och insatstyp

Verksamhet/insatstyp	Ärenden med bifall	Totalt beviljat stöd (kronor)	Totalt beviljat stöd (procent)	Genomsnittligt beviljat stöd (kronor)
Jordbruksverksamhet	1 772	1 486 690 715	97	838 990
Nytt djurstall inklusive inredning, gödselvårdanläggning m.m	784	850 605 995	55	1 084 957
Om- eller tillbyggnad av djurstall, inklusive inredning, gödselvårdanläggning m.m.	573	407 634 359	26	711 404
Anläggning för torkning och lagring av skörd	170	119 047 839	8	700 281
Anläggning för dränering	77	22 823 547	1	296 410
Hantering av foder	53	32 574 392	2	614 611
Fast inredning, utrustning, innovativa maskiner	50	16 225 480	1	324 510
Mjölkningsssystem	36	29 938 936	2	831 637
Bikupor	17	3 497 577	0	205 740
Stängsel	8	2 097 943	0	262 243
Byggnader, ej djurstall	4	2 244 647	0	561 162
Jordbruksverksamhet	28	2 706 269	0	96 652
Byggnader, ej djurstall	25	2 366 738	0	94 670
Stängsel	3	339 531	0	113 177
Trädgårdsverksamhet	87	48 902 851	3	562 102
Växthus, inklusive inredning m.m.	24	16 336 692	1	680 696
Odlingstunnel	18	6 898 196	0	383 233
Fast inredning, utrustning, innovativa maskiner	14	6 747 480	0	481 963
Träd och buskar	10	3 929 874	0	392 987
Byggnader, ej växthus	9	10 500 153	1	1 166 684
Anläggning för torkning och lagring av skörd	6	3 746 825	0	624 471
Stängsel	4	580 762	0	145 191
Anläggning för dränering	2	162 869	0	81 435
Summa	1 887	1 538 299 835		815 209

Investeringar i ekologisk produktion?

Denna fråga ställs i ansökan om stöd:

Brukar du mer än hälften av din odlade areal ekologiskt vid ansökanstillfället?

I tabell 10 och 11 visas hur de sökande har svarat fördelat på län respektive kategori.

32 procent av företagen har svarat ja. Det varierar mellan länen, Jämtlands län ligger i topp med 54 procent ekologiskt medan Kalmar är lägst med 12 procent. Eftersom många lantbrukare har både ekologisk och konventionell produktion är det inte säkert att den investering man har fått stöd för är inom den ekologiska

produktionsgrenen. Vi saknar uppgifter om det. Men eftersom andelarna är relativt höga i flera kategorier kan det vara en indikation på att många investeringar görs inom ekologisk produktion. Det är vanligt att omläggning till ekologisk produktion sker i samband med generationsskifte eller annan större förändring av företaget t.ex. när gårdar köps upp eller läggs samman. Det är ofta vid sådana tillfällen som man också fattar beslut om större investeringar.

493 företag av de som beviljats investeringsstöd till jordbruk har också fått någon form av ersättning för ekologisk produktion utbetalt under 2017. Det är i stort sett samma företag som säger att de brukar mer än hälften av den odlade arealen ekologiskt.

Tabell 7 Beviljade ärenden indelade efter svar på fråga om ekologiskt odlad areal och myndighet

Myndighet	Ja	Nej	Summa	Andel ja (procent)
Stockholms län	17	28	45	38
Uppsala län	22	68	90	24
Södermanlands län	25	34	59	42
Östergötlands län	46	82	128	36
Örebro län	21	44	65	32
Västmanlands län	9	21	30	30
Jönköpings län	26	59	85	31
Kronobergs län	17	44	61	28
Kalmar län	15	115	130	12
Gotlands län	14	54	68	21
Blekinge län	12	50	62	19
Skåne län	18	90	108	17
Hallands län	21	75	96	22
Västra Götalands län	150	188	338	44
Värmlands län	38	36	74	51
Dalarnas län	26	41	67	39
Gävleborgs län	22	49	71	31
Västernorrlands län	15	49	64	23
Jämtlands län	49	41	90	54
Västerbottens län	17	62	79	22
Norrbottnens län	13	36	49	27
Summa	593	1 266	1 859	32

Tabell 8 Beviljade ärenden indelade efter svar på fråga om ekologiskt odlad areal och verksamhet och kategori

Verksamhet/ kategori	Ja	Nej	Summa	Andel ja, procent
Jordbruksverksamhet	558	1 214	1 772	31
Nötköttproduktion	275	458	733	38
Mjölkproduktion	166	375	541	31
Växtodling	41	182	223	18
Övrig djurproduktion	38	68	106	36
Fjäderfäproduktion	20	68	88	23
Grisproduktion	18	63	81	22
Trädgårdsverksamhet	35	52	87	40
Frukt och bär	17	22	39	44
Växthusodling	9	21	30	30
Frilandsodling	5	6	11	45
Blandad trädgårdsodling	3	1	4	75
Plantskolor		2	2	0
Vinodling	1		1	100
Summa	593	1 266	1 859	32

Få kvinnor får stöd

8 procent av antalet beviljade stöd har gått till enskilda firmor ägda av kvinnor. 71 procent har beviljats till enskilda firmor ägda av män och 21 procent till andra typer av företag eller organisationer. Det är endast för företagsformen enskild firma som vi kan ta fram om det är man eller kvinna som äger företaget. Det är ungefär samma fördelning för de ärenden som fått avslag.

Enskilda firmor som drivs av kvinnor får 6 procent av pengarna. En kvinna får i genomsnitt drygt 611 000 kronor i stöd och en man 836 000 kronor. Totalt i Sverige är 15 procent av jordbruksföretagen enskilda firmor ägda av kvinnor.

Tabell 9 Beviljade ärenden, stöd och totalt antal Jordbruksföretag i Sverige indelade efter organisationsform

Organisationsform	Antal bifall stöd	Antal bifall stöd, procent	Totalt beviljat stöd, kronor	Totalt beviljat stöd, procent	Antal totalt Sverige	Antal totalt Sverige, procent
Kvinna, enskild firma	143	8	87 404 644	6	9 710	15
Man, enskild firma	1 339	71	1 119 632 730	73	47 975	76
Övriga organisationsformer	405	21	331 262 461	22	5 252	8
Summa	1 887	100	1 538 299 835	100	62 937	100

Vi kan också titta på fördelningen av enskilda firmor inom de olika verksamhetsgrenarna. Detta visas i tabell 10. De kvinnliga företagarna är vanligare i trädgårdsverksamheten. Där är andelen kvinnor som fått bifall 30 procent. I jordbruksverksamhet är andelen kvinnor 9 procent och i rennärigen 17 procent.

Tabell 10 Beviljade ärenden till enskilda firmor, indelade efter verksamhet och kön

Verksamhet	Antal kvinnor bifall stöd	Antal kvinnor bifall stöd, procent	Antal män bifall stöd	Antal män bifall stöd, procent	Antal totalt
Jordbruksverksamhet	126	9	1 289	91	1 415
Trädgårdsverksamhet	13	30	31	70	44
Rennäringsverksamhet	4	17	19	83	23
Summa	143	10	1 339	90	1 482

I ansökan om stöd ställs denna fråga:

Om du genomför investeringen/etableringen tillsammans med någon annan, ange personens personnummer och roll.

Av 143 kvinnor som fått stöd så anger 56 att de har en man som medsökande och 3 att de har en kvinna som medsökande. Av de 1339 män som fått stöd så anger 239 att de har en kvinna som medsökande och 117 att de har en man som medsökande.

Uppgifter om vad detta konkret innebär i form av ägande, inkomster m.m. för de medsökande saknas. Roller som anges är t.ex. make, maka, sambo, son, dotter, bror, syster, förälder, delägare.

Totalt sysselsätter jordbruks- och trädgårdsverksamhet drygt 171 000 personer. 58 procent av dessa är män och 42 procent är kvinnor. Detta motsvarar 55 713 årsverken och 31 procent av dessa görs av kvinnor och 69 procent av män (Sveriges officiella statistik, sysselsättning i jordbruk 2016).

Unga får stöd

För de företag som är enskilda firmor vet vi företagens ålder. 4 procent av jordbruksföretagarna i Sverige är under 35 år. 12 procent är mellan 35 och 44 år. Vid jämförelse med hur åldern på jordbruksföretagarna som får stöd fördelar sig så kan vi se att det ändå är ganska många yngre som får stöd. 11 procent av de som får stöd är under 35 år och 28 procent är mellan 35 och 44 år. 43 företag av de som beviljats investeringsstöd till jordbruk har också fått startstöd utbetalt under 2017. För att få startstöd ska man bland annat vara yngre än 40 år vid ansökningstillfället.

Tabell 11 Beviljade ärenden till enskilda firmor samt totalt antal enskilda firmor som är Jordbruksföretag i Sverige indelade efter nuvarande ålder

Ålder, år	Antal bifall stöd	Antal bifall stöd, procent	Antal totalt Sverige	Antal totalt Sverige, procent
-24	6	0	286	0
25-34	168	11	2 589	4
35-44	419	28	6 770	12
45-49	175	12	5 566	10
50-54	249	17	7 403	13
55-59	199	13	7 982	14
60-64	142	10	7 974	14
65-	124	8	19 115	33
Summa	1 482	100	57 685	100

Stöden leder till ökad lönsamhet men alla företag behöver dem inte

1 051 företag har avslutat sina investeringar och ansökt om slututbetalning. I slutredovisningen svarar de på frågor om vad stöden bidrar till. 92 procent av företagen svarar att investeringen bidragit till ökad lönsamhet i företaget. 52 procent svarar att stödet har bidragit i hög grad till att företaget finns kvar.

Behov av stöd

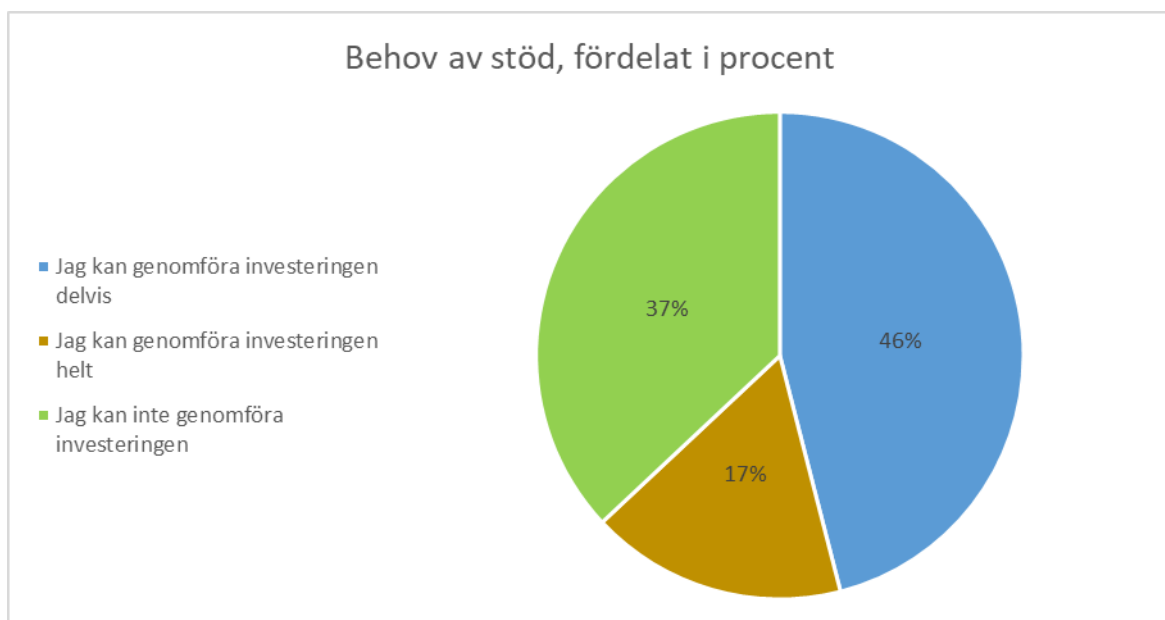
Företagen får svara på frågor om behov av stöd både i ansökan om stöd och i slutredovisningen.

Denna fråga ställs i ansökan:

Kommer du att kunna genomföra investeringen om du inte får stödet du ansöker om i denna ansökan?

Svaren visas i figur 4. 37 procent svarar att de inte kan genomföra investeringen utan stöd. 46 procent kan genomföra investeringen delvis. 17 procent svarar att de kan genomföra investeringen helt.

I slutredovisningen har svaren en något annan fördelning. 27 procent svarar att de inte hade kunnat genomföra investeringen utan stöd. 47 procent hade kunnat genomföra den delvis eller vid senare tillfälle. 23 procent hade genomfört investeringen även om företaget inte fått stöd. Någon djupare analys har inte gjorts inom denna uppföljning om varför stöd lämnas till dem som kan genomföra investeringen utan stöd.

Figur 4 Andel sökande som kan genomföra investeringen med, delvis eller utan stöd

301 nya jobb på landsbygden

Investeringarna har skapat 301 nya jobb och fördelningen mellan kvinnor och män är i stort sett lika. De nya jobben för kvinnor finns i högre grad i trädgårdsverksamhet än i jordbruksverksamhet. Uppgiften om nya jobb redovisas vid slutredovisningen av investeringen, vilket gör att vi just nu bara kan redovisa nya jobb för de 1 051 ärenden som avslutats. Huvudsyftet med investeringsstöden till jordbruk är inte att skapa jobb så detta är ett positivt resultat. En hel del av investeringarna leder till minskad arbetstid men för ungefär hälften ökar arbetstiden och nettoresultatet är 301 heltidsjobb. Till kommissionen redovisas bara nya jobb inom fokusområde Främja diversifiering, utveckling och skapande av nya småföretag och arbetstillfällen (6A).

Tabell 12 Antal nya jobb fördelade på verksamhet, kategori och kön

Verksamhet/kategori	Antal nya jobb, kvinnor	Antal nya jobb, män	Totalt antal nya jobb	Andel nya jobb, kvinnor, procent
Jordbruksverksamhet	125	140	265	47
Nötköttproduktion	33	66	99	
Mjölproduktion	45	36	80	
Fjäderfäproduktion	23	24	46	
Grisproduktion	18	8	26	
Övrig djurproduktion	6	3	9	
Växtodling	1	3	4	
Trädgårdsverksamhet	22	15	37	60
Växthusodling	9	9	18	
Frukt och bär	8	4	11	
Frilandsodling	4	1	5	
Plantskolor	0	1	1	
Blandad trädgårdsodling	0	0	0	
Rennäringsverksamhet	0	0	0	
Summa	147	154	301	49

Investeringarna ger ökad djurvelfärd

1 447 stödmottagare, vilket är 92 procent, av de 1 577 som investerar i animalieproduktion uppger i sin ansökan att de kommer att göra extra åtgärder för att öka djurvelfärden. Det handlar mycket om lösdriifts stall, förbättrad ventilation och värme, bättre belysning, bättre golv, madrasser i liggbås, kalvhyddor, ryktborstar, lösningar för bättre hygien, logistik och övervakning och ökad tillgång till utevistelse och bete.

562 företag av de som beviljats investeringsstöd till jordbruk har också fått någon form av djurvelfärdsersättning utbetalt under 2017.

Är investeringarna innovativa?

En tvärgående målsättning med landsbygdsprogrammet är att stötta innovationer i olika former. I ansökan om stöd måste alla svara på denna fråga:

Är din investering ny för företaget eller medför den ny teknik eller nya metoder? Beskriv hur. Här ska du ange om investeringen är ny för företaget eller ett led i införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder i företaget och om det endast finns begränsade erfarenheter från liknande verksamhet i företaget, länet eller branschen. Det kan till exempel vara investeringar som uppfyller högre miljökrav genom modern teknik och som innebär nya koncept eller utveckling av jordbruksprodukter.

70 procent av de som fått bifall svarar ja på denna fråga och det är väntat eftersom så många investerar i nya anläggningar med ny teknik och metoder.

I slutredovisningen har man möjlighet att kryssa för detta, bland andra bidrag:

Har investeringen bidragit till Ny eller innovativ teknik, produkter eller tjänster

Nu svarar 44 procent att investeringen bidrar till innovationer. Vi saknar förklaring till varför det är lägre andel nu, men frågan är annorlunda formulerad. Det är inte heller obligatoriskt att fylla i den. Ingen djupare analys av i vilken grad investeringarna är innovativa har gjorts.

Övriga resultat

De investeringar företagen gör bidrar även till andra mål inom landsbygdsprogrammet. Företagen får svara på frågor om dessa bidrag både i ansökan och i slutredovisningen. Vi sammanfattar svaren så här:

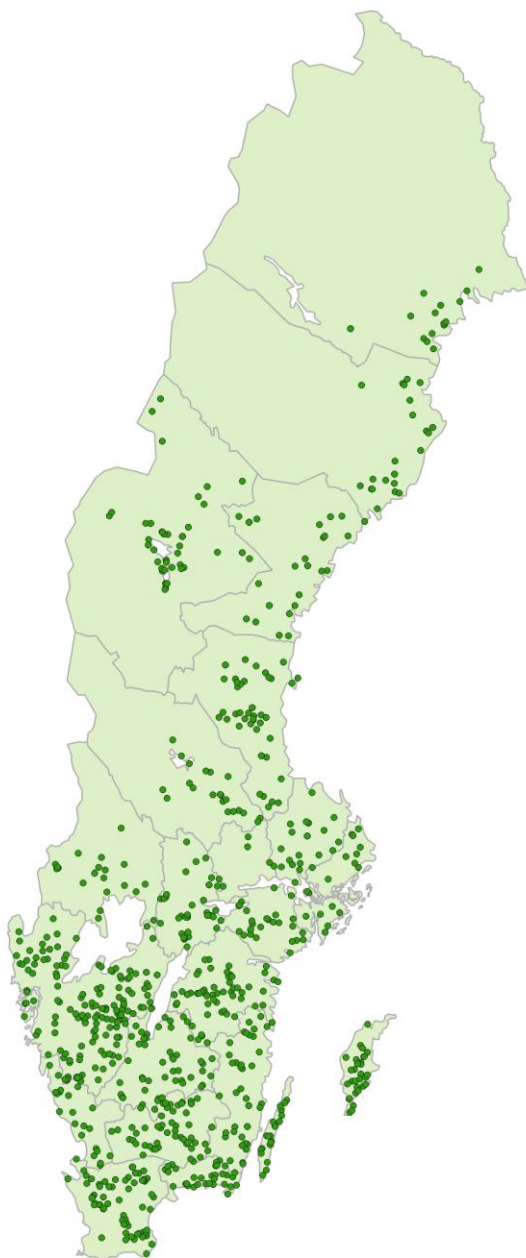
- 80 procent investerar i en mer energieffektiv verksamhet
- 79 procent bidrar till en bättre miljö
- 60 procent bidrar till utveckling av den lokala landsbygden
- 53 procent bidrar till ett bättre klimat
- 51 procent bidrar till ökad kompetens eller lärande
- 41 procent bidrar till nya samarbeten eller nätverk
- 16 procent bidrar till kortare leveranskedjor av livsmedel.

Referenser

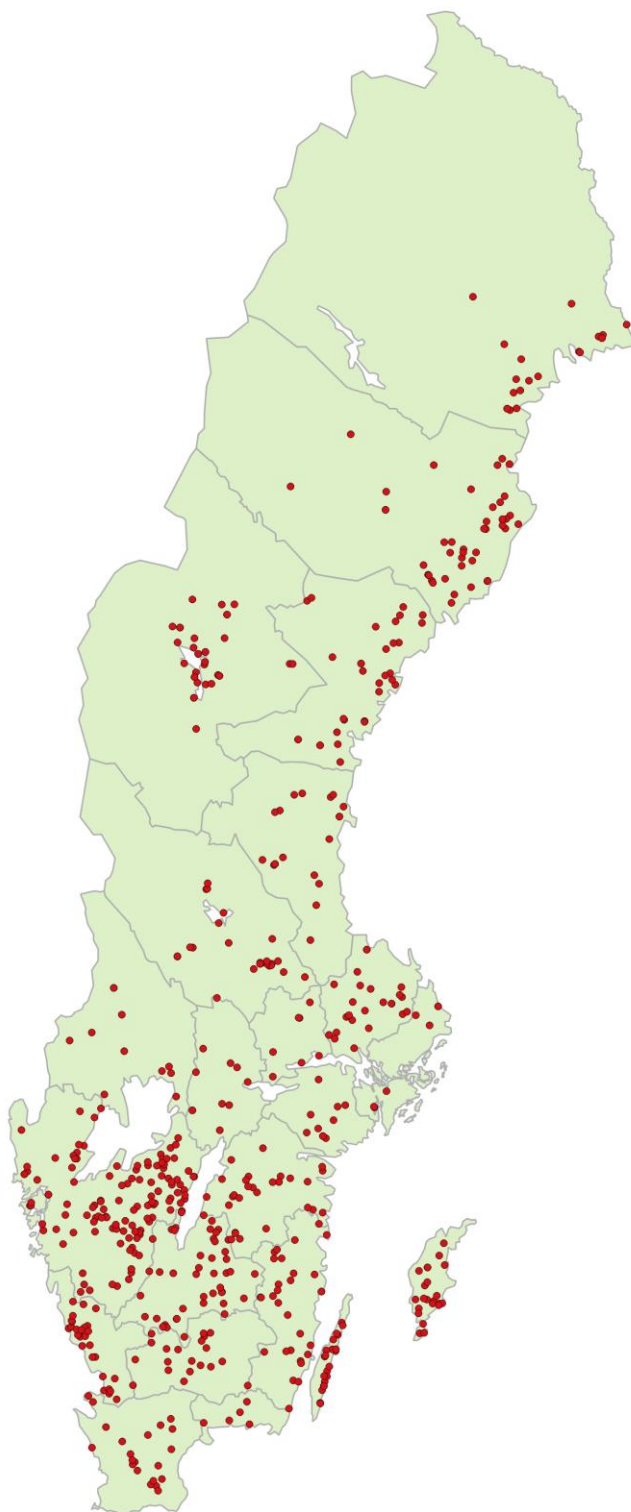
Jordbruksverkets databaser

Bilaga Kartor

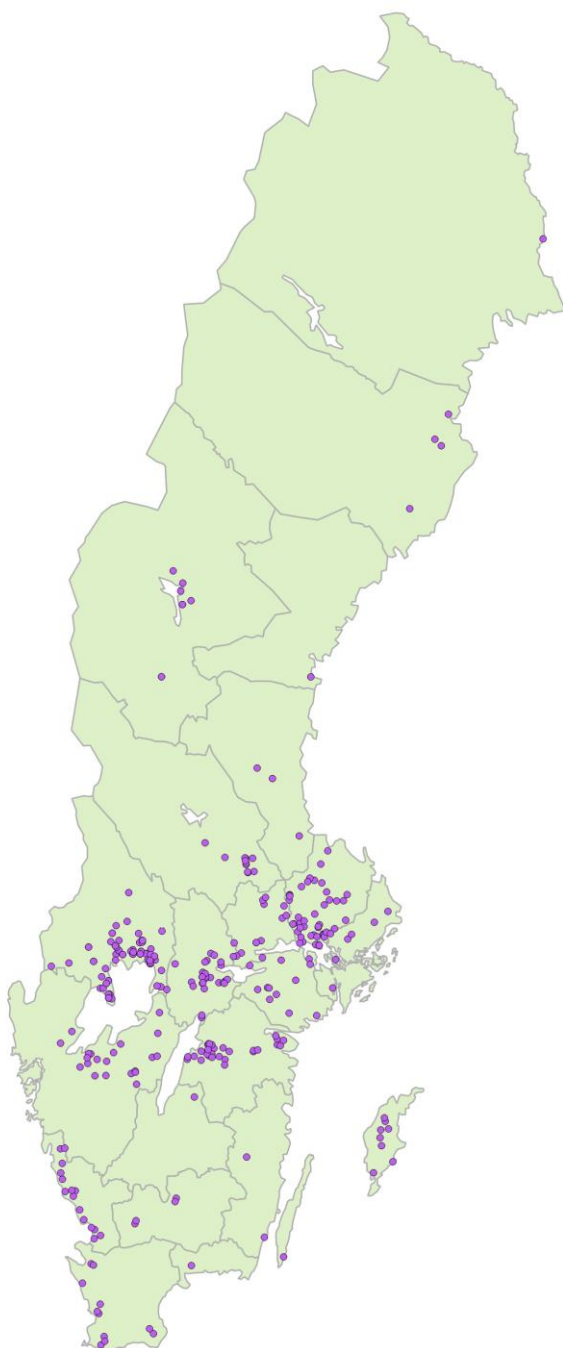
Karta 1 Beviljade ärenden inom kategori nötköttsproduktion

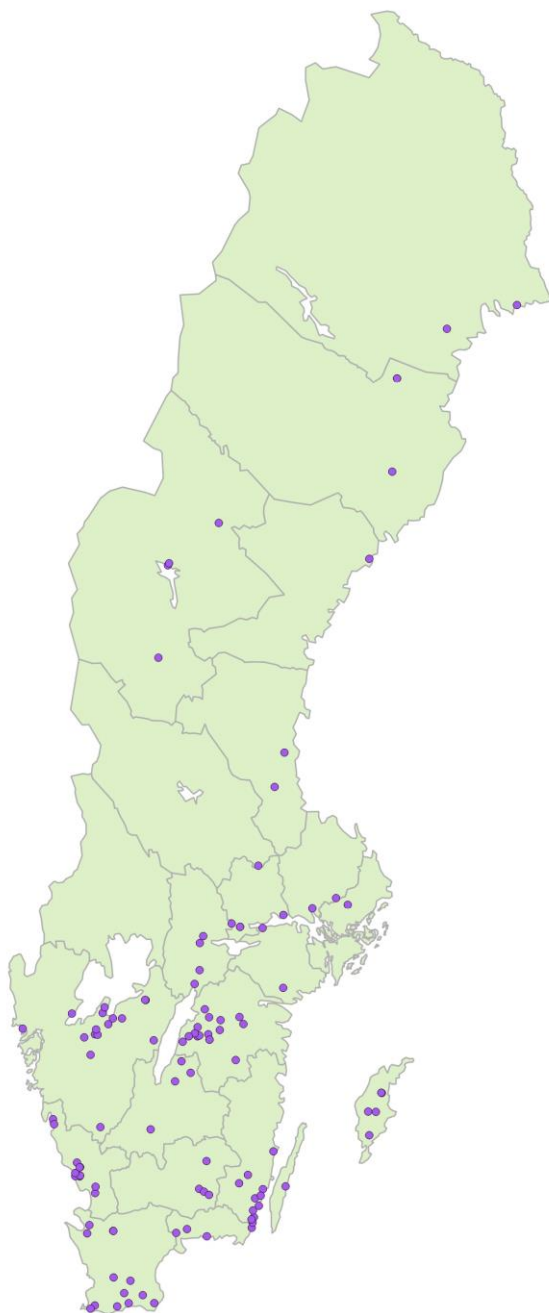
Karta 2 Beviljade ärenden inom kategori mjölkproduktion

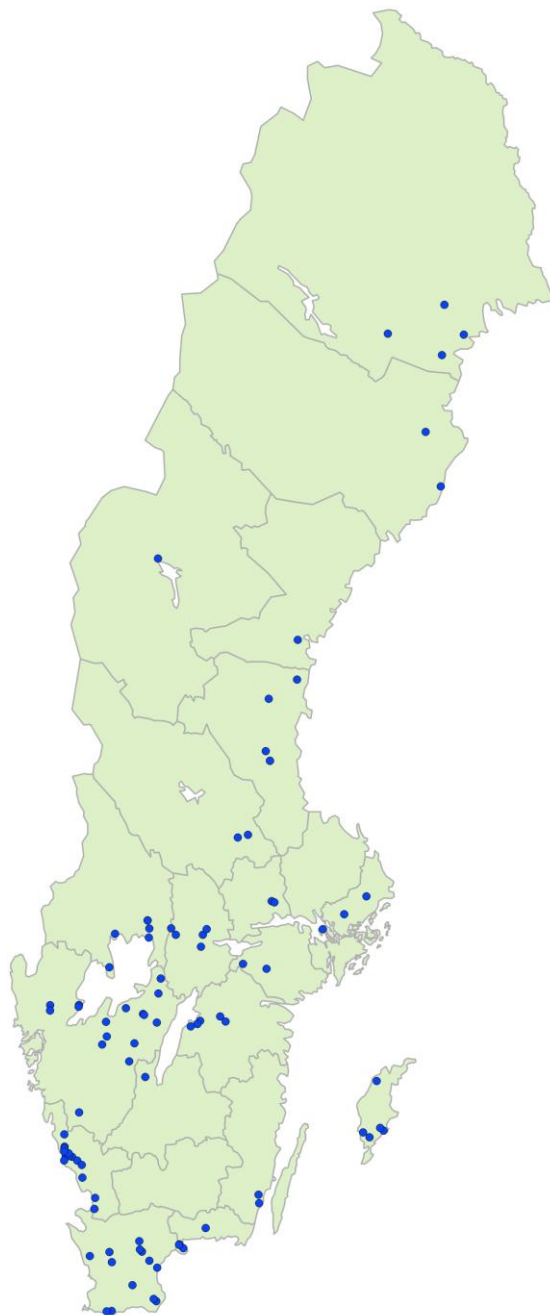
Karta 3 Beviljade ärenden inom kategori växtodling

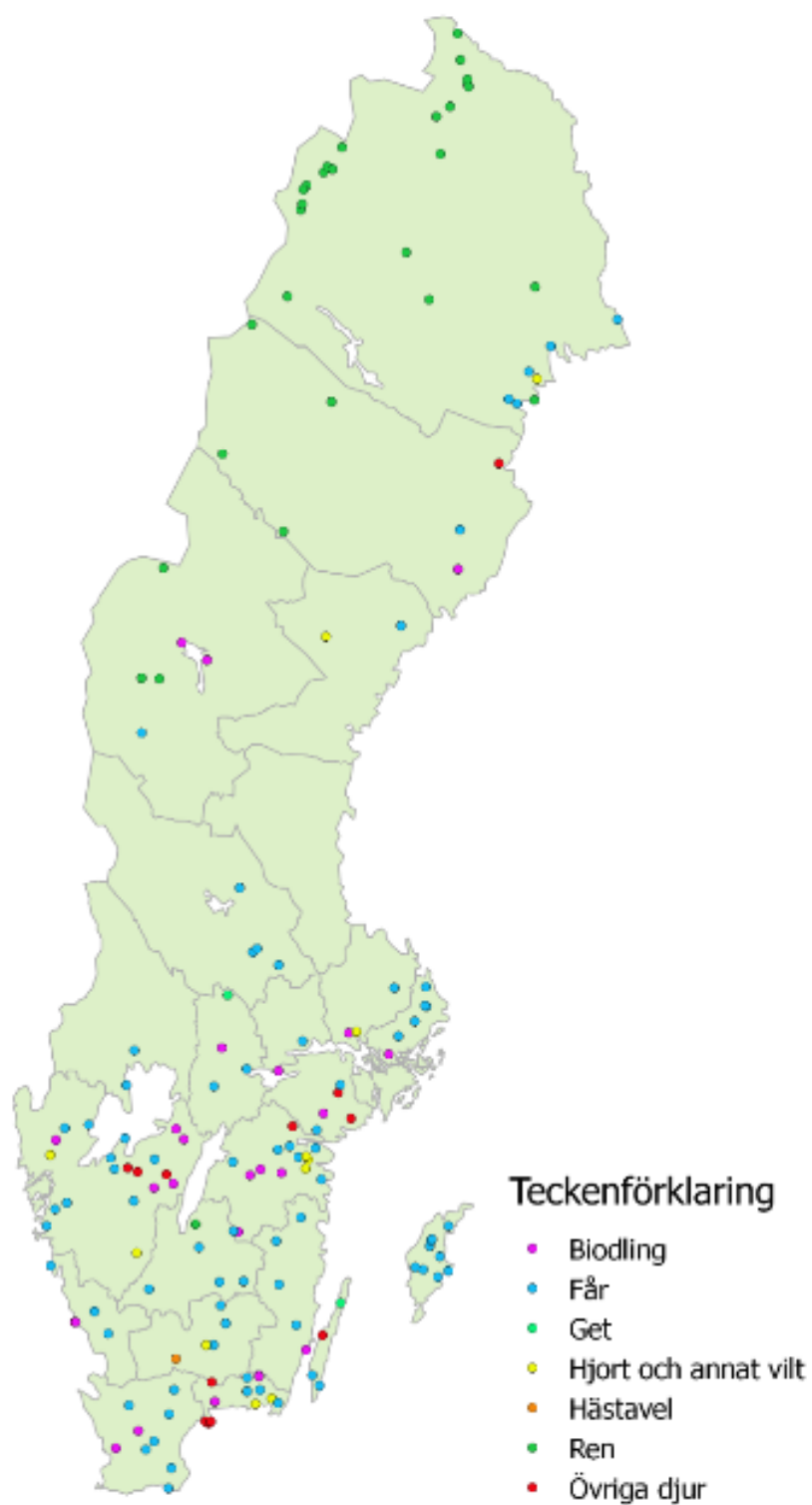
Karta 4 Beviljade ärenden inom kategori fjäderfä

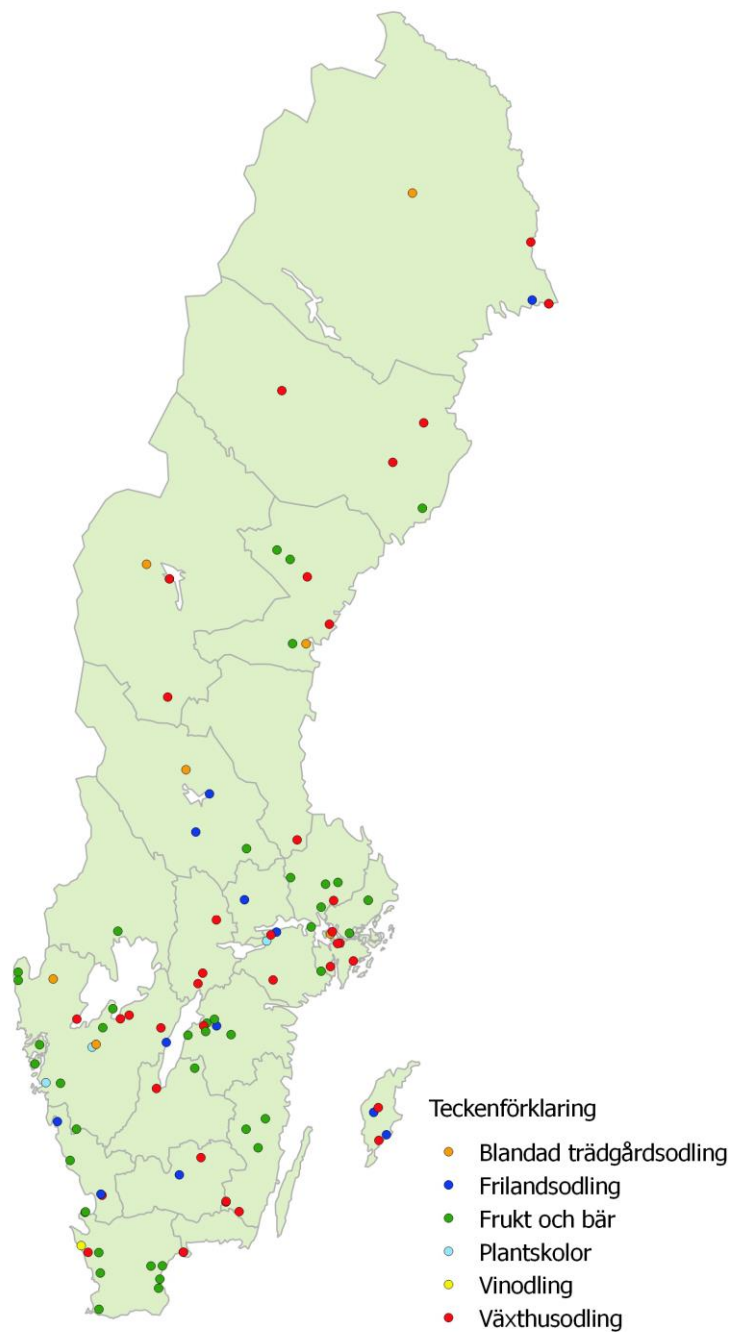
Karta 5 Beviljade ärenden inom kategori grisproduktion

Karta 6 Beviljade ärenden inom kategori rennäring och övriga djur

Karta 7 Beviljade ärenden inom kategorier i trädgårdsverksamhet

Jordbruksverket
551 82 Jönköping
Telefon 036-15 50 00 (vx)
E-post: jordbruksverket@jordbruksverket.se
www.jordbruksverket.se/utvardering

UPP19:3

